בדם פסולין. כגון ברובע וגרבע או בנשחט חוץ לזמנו או חוץ למקומו: **ישפך לאמה.** ואפילו הכשר רבה עליו וכן בדם התמצית יישפך לאמה ואע"פ שדם הנפש רבה עליו ומשום גזירה כדמפרש בגמ' [עט.]: **ור"א מכשיר.** טעמא מפרש בגמ' [שם]: **אם לא נמלך ונתן כשר.** אפילו לת"ק דאפילו לכתחלה אי לאו משום גזירה היה מכשיר: **גמ' לא שנו.** דאם יש בו מרגלית דם כשר ואע"ג דרובא מיס אלא שנפלו מיס לתוך דם: **ונענין ביסוי.** דתנן ביה נמי כה"ג נתערב במיס אם יש בו מרגלית דם חייב לכסות דם (חולין דף פז.): **אינו כן.** דאפילו נתן דם לתוך מיס אם יש בו מרגלית דם חייב לכסות ולא אמרינן קמא קמא בטיל ליה: **לפי שאין דחוי במצות.** דאע"פ שנדחה טיפה לאמה שנפל [ה] לתוך המיס ולא היה מרגלית ניכר אפ"ה כי הדר נפל טיפה שניה חוזרת לאמה וניעורה להלטרף עמה וכי נפל עד שהפכו מיס למרגלה דם חוזר ונראה לכיסוי ולא אמרינן הואיל ונדחה ידחה דלא שייך דחוי אלא בדבר קדושה: **שבנלן זה בזה.** כזית מזה וכזית מזה ונתן לתוך פיו פטור ממלקות ואפילו התרו בו: **אי אפשר שלא ירבה מין על חבירו** כו'. כשהוא לועס אותה בפיו נבלע מין לתוך חבירו מיעוטו של זה ברובו של זה ובטל המיעוט ברוב והבטל בכל מין נוסף על המבטל [ו] ונקרא בשמו ונגרע ממינו ומ"מ לכוין שלא יהא ממין האחד בטל בחבירו יותר ממה שבטל ממין חבירו בו ונמצא שאין באותו [מין] כשיעור בדבר ליה שיעוריה ולא ידעינן הי מיינייהו בבר ליה וכי מתרינן ביה לא ידעינן משום מאי נתרי ביה וצריך להתרות בו משום האיסור הילכך כי מתרו ביה משום פיגול הויא התראת ספק דלמא לאו בזדיה הוי חיובא וכן בנותר ואע"ג דבמסקנא אחד מיינייהו עבר בשעת התראה מיהא ספק הוא בכל אחד אם יעבור עליו ואם לאו והתראת ספק לאו התראה היא ע"כ לשון הקונטרס וקשה דאם התרה בשלשתן פשיטא דלוקה אפילו למ"ד (מכות דף יז.). לאו שמה התראה היכן מצינו התראת ספק כה"ג דודאי עבר אלא דלא ידעינן אי מהני תלת דפיגול ונותר וטמא ואי לא התרו אלא על האחד פשיטא דפטור אפילו למ"ד התראת ספק שמה התראה דאפילו לבסוף שמא אותו שהתרה בו כבר נתבטל דהיכי דמי התראת ספק כגון דלאחר גמר הדבר ודאי שעבר על מה שהתרה אלא דלא ידעינן בשעת התראה אם עובר עבירה בההיא שעתא אם לאו כגון הכה את זה וחזר והכה את זה (יבמות דף קא.). וכן גיד הנשה דלא ידעינן אי דימין אי דשמאל ועוד קשה היכי מיחייב כלל משום חד מיינייהו דמיעוט הבטל ברוב לא מצטרף עם הרוב להשלימו לכשיעור דאפילו היתר לא מצטרף לאיסור כ"ש איסור לא מצטרף לאיסור ומ"כ אפילו אם תימצא לומר דהתראת ספק שמה התראה הכא פטור דמ"מ שלא יתערב מכל אחד ואחד משהו בחבירו ובבר ליה שיעורא ועוד קשה אם נפרש פיגול ונותר וטמא שלשתן יחד למה לי למימר מ"מ שלא ירבה מין על חבירו הא ודאי יש כאן שנים המבטלין את השלישי ואכולהו ליפטר דכל אחד הוי בטל ומבטל ונ"ל לפרש דמיירי כגון דאיכא ב' זיתי פיגול וזית נותר יחד בחתיכה אחת [יב] ועוד יש ב' זיתי נותר וזית פיגול בחתיכה אחרת יחד ואכל אחת מן החתיכות והתרו בו אל תאכל פיגול שמא זו היא חתיכה שיש בה רוב נותר ואחרי כן לאחר כדי אכילת פרס או אפילו בתוך כדי אכילת פרס אכל חתיכה שניה והתרו בו אל תאכל פיגול בארבעה עתה הוי ממש כמו הכה זה וחזר והכה זה דלמ"ד לאו שמה התראה פטור. ברו"ך. נראה לפרש דבתרי מיינייהו קאמר דשקל תרי מהני תלת ובללן זב"ז ואכלן וכגון דשקל ב' זיתים מחד איסורא וד' זיתים [יד] מב' איסורין ובללן בקערה אחת ואכלן ומ"מ שלא יהא רוב מן האחד ומבטל את חבירו הילכך לא ידעינן בהאי איסורא אם יש עליו שם פיגול או שם נותר דאיסורין מבטלין זה את זה לפטור [טו] מטעם התראת ספק כגון דאכל בשתי פעמים בכדי אכילת פרס ובאכילה ראשונה התרו בו משום פיגול ובשניה משום נותר מ"מ אפילו פחות מכדי אכילת פרס פטור כשאכל בשתי פעמים דכשהתרה בראשונה משום פיגול שמא נותר רבה ולא שפיר מתרי ביה ובשניה כשהתרה משום נותר שמא פיגול רבה ולא שפיר מתרי ביה ואי משום דכבר התרה בו משום פיגול מאכילה ראשונה ואמרינן בקדושין (דף עז.) דבעל חמש אלמנות חייב משום אלמנת ראובן ואלמנת שמעון ובחדא התראה מיירי דאי בשתי התראות אפילו באלמנה אחת נמי חייב דהתראות מחלקות אלמנת כיון דעסיק בביאה ומתרה בו בתחילה הוה התראה לכל אחת ואחת וה"ג הרי עסוק כל שעה באכילה ותועיל לו התראה ראשונה לא דמי שאני הכא דנראה כחוזר בו מהתראה ראשונה כשחוזר ומתרה בו משום נותר וכאילו אמר לו לא על פיגול אתה אב אלא על נותר ואם תאמר והא תנן במעילה בפ' קדשי מזבח (דף יז.): הפיגול והנותר אינן מצטרפין זה עם זה מפני שהם ב' שמות ואמר בגמרא ל"ש אלא לטומאת ידים דמדרבנן אבל לענין אכילה מצטרפין דתניא ר"א אומר לא יאכל כי קדש הם כל שבקדש פסול בא הכתוב ליתן לא תעשה על אכילתו וי"ל דהתם בדלא מערב אבל הכא דמערב בטל דאיסורין מבטלין זה את זה מ"מ הכא נלקות משום פיגול או נותר קאי אבל התם מיירי לעבור עליו משום כל שבקדש פסול ועוד התם נהי דאיסורא איכא מלקות ליכא משום דהוי לאו שבכללות כדאי' בפסחים (דף כד.): **מתיב רבא עשה עיסה מן החטין.** תימה דלא מקשה ליה [כפ"א מה"ד] [1] **אלא מין בשאינו מינו בטעמא כו'.** [2] תימה דבהקומץ רבה (מנחות דף כג.): פריך מהיכא דתבלה בקנלה למ"ד בתר מבטל אזלינן מאי קא מדמי אההיא [טז] דבתר בטל או בתר מבטל אזלינן שהטעם שוה אההיא [יז] דתבלה בקנלה שאין הטעם שוה כיון [יח] שיש בתבלין טעם מלה ראוי לגלות בו ידי חובתו כדאמרינן הכא אם יש בו טעם דגן חייב בחלה ואדם יוצא בה ידי חובתו בפסח ובכל התורה כולה קי"ל דטעם כעיקר ואין להקשות אהך דשמעתין מהא דאמר בערבי פסחים (פסחים דף קטו.) לא לכרוך אינים מצה ומרור בהדי [הדדי] דלמא אתי מרור דרבנן ומבטל מצה דאורייתא [3] דהתם חוזק המרירות הוא דמבטל טעם מצה אבל אם אוכל הרבה שרי:

רבי יהודה אומר אין דם מבטל דם. בהקומץ רבה (מנחות דף כב.) פי' בקונטרס דלרב חסדא דאזיל בתר מבטל הויא דלא כרבי חייא ולעיל פי' ברים פירקין דאפילו לר' חנינא דאזיל בתר בטל דאיכא יא] כמה משניות וברייתות דלא כר"ח: **הפיגול והנותר בזית מזה וכזית מזה שבללן ואכלן והתרו בו פטור ממלקות א"א שלא ירבה מין על חבירו בו'.** כשהוא לועס אותן לתוך פיו נבלע מין לתוך חבירו מיעוטו של זה ברובו של זה ובטל המיעוט ברובו והבטל בכל מין נוסף על המבטל ונהיה כמוהו ונקרא בשמו ונגרע ממינו ומ"מ לכוין שלא יהא ממין האחד בטל בחבירו יותר ממה שבטל ממין חבירו בו ונמצא שאין באותו [מין] כשיעור בדבר ליה שיעוריה ולא ידעינן הי מיינייהו בבר ליה וכי מתרינן ביה לא ידעינן משום מאי נתרי ביה וצריך להתרות בו משום האיסור הילכך כי מתרו ביה משום פיגול הויא התראת ספק דלמא לא בזדיה הוי חיובא וכן בנותר ואע"ג דבמסקנא אחד מיינייהו עבר בשעת התראה מיהא ספק הוא בכל אחד אם יעבור עליו אם לא והתראת ספק לאו התראה היא: **שמע מינה איסורין מצטלין זה את זה.** כי היכי דהיתר מבטל איסור ולא אמרינן איסורא לא מבטל איסורא: **ושמע מינה נותן טעם ברוב לאו דאורייתא.** הא דאמור רבנן בכל דוכתי איסור [ח] הנו"ט בהיתר אוסרו ואע"פ שההיתר ברוב [ט] לאו דאורייתא הוא ללקות עליו דאי דאורייתא נהי נמי דרבה מין על חבירו מ"מ טעמא יהיב ואיכא טעמא דשיעור אלם. וקס"ד השתא דאפילו פיגול ונותר מב' מינים שטעמו של זה ניכר בזה נמי פטור לר"ל כגון האי בשר והאי שירי מנחה: ה"ג **עשה עיסתו מן חטין ומן האורז כו' ואדם יוצא בה ידי חובתו.** של עשה דקום אכול מצה בפסח [י] ואי נותן טעם ברוב לאו דאורייתא היכי נפיק הא קי"ל (פסחים דף לה.) דאין יוצאין אלא במצה שהיא מחמשת המינין דכתיב לא תאכל עליו חמץ שבעת ימים תאכל עליו מצות (דברים טז) דברים הבאים לידי חימוץ אתה יוצא בהן ידי מצה יצאו אלו שאין באין לידי חימוץ אלא לידי קרחון: אלא

(1) הא דאמרינן בגמרא טעם כעיקר לאו דאורייתא היינו דוקא כי נבלע בתוך ההיתר שאינו בטיל, אבל הכא שהוא בטיל דאיירינן הכא בבשר קדשים ובשאר מנחה, ואמאי [ואמאי] פטור], כיון שהוא בטיל ונותן טעם וים בו כשיעור לחייב. וי"ל דכיון דעשה פירורין ונבלע יחד חשוב כנבלע המיעוט ברוב. ולא"ת אפילו בתרתא ספק אמינה הכא דפטר אין שיעור באחד מהן כיון דאיסורין מבטלין זה את זה, שהרי לא היה כי אם שני זיתים זית פיגול וזית נותר, וכי נבלע מיעוט של פיגול בנותר חשיב אותו המיעוט כלילו הוא נשרף ומצא דבליר שיעור כל אחד ואחד, וא"כ על איזה מיינייהו הוי מחייבת ליה. וי"ל דלכך פי' הקונטרס דהבטל מתוסף על המבטל לחיות במותו ולא חשיב המיעוט בעצמו אלא מיעוט הפיגול שנבלע בנותר אל עליו איסור נותר ומצליח הנותר מה שמחסר ממנו ונבלע בפיגול וכן להפך, ולכך אלטרך לומר משום התראת ספק אבל דלמא לא בזדיה תהוי [יא] חיובא וכן בנותר ואע"ג דבמסקנא אחד מיינייהו עבר בשעת התראה מיהא ספק הוא בכל אחד אם יעבור עליו אם לא והתראת ספק לאו התראה היא: **שמע מינה איסורין מצטלין זה את זה.** כי היכי דהיתר מבטל איסור ולא אמרינן איסורא לא מבטל איסורא: **ושמע מינה נותן טעם ברוב לאו דאורייתא.** הא דאמור רבנן בכל דוכתי איסור [ח] הנו"ט בהיתר אוסרו ואע"פ שההיתר ברוב [ט] לאו דאורייתא הוא ללקות עליו דאי דאורייתא נהי נמי דרבה מין על חבירו מ"מ טעמא יהיב ואיכא טעמא דשיעור אלם. וקס"ד השתא דאפילו פיגול ונותר מב' מינים שטעמו של זה ניכר בזה נמי פטור לר"ל כגון האי בשר והאי שירי מנחה: ה"ג **עשה עיסתו מן חטין ומן האורז כו' ואדם יוצא בה ידי חובתו.** של עשה דקום אכול מצה בפסח [י] ואי נותן טעם ברוב לאו דאורייתא היכי נפיק הא קי"ל (פסחים דף לה.) דאין יוצאין אלא במצה שהיא מחמשת המינין דכתיב לא תאכל עליו חמץ שבעת ימים תאכל עליו מצות (דברים טז) דברים הבאים לידי חימוץ אתה יוצא בהן ידי מצה יצאו אלו שאין באין לידי חימוץ אלא לידי קרחון: אלא

מהני תלת ובללן זב"ז ואכלן וכגון דשקל ב' זיתים מחד איסורא וד' זיתים [יד] מב' איסורין ובללן בקערה אחת ואכלן ומ"מ שלא יהא רוב מן האחד ומבטל את חבירו הילכך לא ידעינן בהאי איסורא אם יש עליו שם פיגול או שם נותר דאיסורין מבטלין זה את זה לפטור [טו] מטעם התראת ספק כגון דאכל בשתי פעמים בכדי אכילת פרס ובאכילה ראשונה התרו בו משום פיגול ובשניה משום נותר מ"מ אפילו פחות מכדי אכילת פרס פטור כשאכל בשתי פעמים דכשהתרה בראשונה משום פיגול שמא נותר רבה ולא שפיר מתרי ביה ובשניה כשהתרה משום נותר שמא פיגול רבה ולא שפיר מתרי ביה ואי משום דכבר התרה בו משום פיגול מאכילה ראשונה ואמרינן בקדושין (דף עז.) דבעל חמש אלמנות חייב משום אלמנת ראובן ואלמנת שמעון ובחדא התראה מיירי דאי בשתי התראות אפילו באלמנה אחת נמי חייב דהתראות מחלקות אלמנת כיון דעסיק בביאה ומתרה בו בתחילה הוה התראה לכל אחת ואחת וה"ג הרי עסוק כל שעה באכילה ותועיל לו התראה ראשונה לא דמי שאני הכא דנראה כחוזר בו מהתראה ראשונה כשחוזר ומתרה בו משום נותר וכאילו אמר לו לא על פיגול אתה אב אלא על נותר ואם תאמר והא תנן במעילה בפ' קדשי מזבח (דף יז.): הפיגול והנותר אינן מצטרפין זה עם זה מפני שהם ב' שמות ואמר בגמרא ל"ש אלא לטומאת ידים דמדרבנן אבל לענין אכילה מצטרפין דתניא ר"א אומר לא יאכל כי קדש הם כל שבקדש פסול בא הכתוב ליתן לא תעשה על אכילתו וי"ל דהתם בדלא מערב אבל הכא דמערב בטל דאיסורין מבטלין זה את זה מ"מ הכא נלקות משום פיגול או נותר קאי אבל התם מיירי לעבור עליו משום כל שבקדש פסול ועוד התם נהי דאיסורא איכא מלקות ליכא משום דהוי לאו שבכללות כדאי' בפסחים (דף כד.): **מתיב רבא עשה עיסה מן החטין.** תימה דלא מקשה ליה [כפ"א מה"ד] [1] **אלא מין בשאינו מינו בטעמא כו'.** [2] תימה דבהקומץ רבה (מנחות דף כג.): פריך מהיכא דתבלה בקנלה למ"ד בתר מבטל אזלינן מאי קא מדמי אההיא [טז] דבתר בטל או בתר מבטל אזלינן שהטעם שוה אההיא [יז] דתבלה בקנלה שאין הטעם שוה כיון [יח] שיש בתבלין טעם מלה ראוי לגלות בו ידי חובתו כדאמרינן הכא אם יש בו טעם דגן חייב בחלה ואדם יוצא בה ידי חובתו בפסח ובכל התורה כולה קי"ל דטעם כעיקר ואין להקשות אהך דשמעתין מהא דאמר בערבי פסחים (פסחים דף קטו.) לא לכרוך אינים מצה ומרור בהדי [הדדי] דלמא אתי מרור דרבנן ומבטל מצה דאורייתא [3] דהתם חוזק המרירות הוא דמבטל טעם מצה אבל אם אוכל הרבה שרי:

מסורת הש"ס

א) פסחים סה: [לעיל לה. לו. לקמן עט. מנחות כב. חולין פז: נדה עא.]: ירושר' פסחים פ"ה ה"ח, ב) [חולין פז:], ג) עי' בכורות כב: ד"ה יתיב, ד) [ע' תו' יבמות קפ. ד"ה ككר] ירושר' חלה פ"א ה"א, ה) שבועות ג ירושר' פסחים פ"ה ה"ד, יבמות פי"א ה"ד, נזיר פ"ח ה"א, וע"ע שבועות פ"ג ה"ד, ו) חלה פ"ג מ"ז עי' ירושר' חלה פ"ג ה"ה, וע"ש פ"א ה"א פ"ב ה"ג, תוספ' חלה פ"ב ה"א,, ז) שייך לע"ב, ח) [ועתוס' שם ד"ה אלא שמייאב קושית זן].

גליון הש"ם

מתני' **ישפך לאמה.** עיין מנחות דף מח ע"א תוס' ד"ה חטא: גמ' וש"מ נותן טעם ברוב לאו דאורייתא. ק"ל למ"ש תוספות חולין דף לט בשם הר"י דאורליינס דאף אם טעם כעיקר דאורייתא מ"מ לא לקי דהוי רק עשה וא"כ הכא דמיירי בענין מלקות שפיר אמרינן דבטל ולא נשאר רק עשה דטכ"ע: תוס' ד"ה מתיב וכו' מכה"ת בולה דקי"ל טעם כעיקר. ק"ל דמהיקן ה"מ להקשות ולהוכיח דטעם כעיקר דאורייתא דלמא בחמת סוי רק דרבנן וכן ס"ל לרש"י בחמת לזה פירך מהא דיוצא ידי חובת מצה מוכח דהוא דאורייתא: תוס' ד"ה אלא וכו' דהתם חוזק המרירות. עי' בתוס' פסחים שם ד"ה אלא מנכך אתי מצה דרשות ומבטל למרור ולע"ק:

שינויי נוסחאות

א) עי' גל' מהרש"א והג' רז"ו הלוי והג' מהרש"ם, דיש כאן ד' גירסאות בפוסקים, יש גורסים ר"ל, וי"ג רב פפא, וי"ג ריב"ל וי"ג ר' יוחנן. עי"ש בדברימס: ב) מילת והטמא ליתא בתוס' להכא ד"ה הפיגול והנותר כזית וכו' וכ"מ מרש"י דהכא גם בתוס' יבמות ק"ו ע"א ד"ה הכה וכו'. וכן עוד בתוס' נדה מו ע"ב ד"ה כ"ו וכ"ל לא הסעיקו אלא הפיגול והנותר. אמנם עניין והטמא לא נזכר שמה. וכן בירושלמי פ"א דחלה ליתא. ועדיין כעי לתתיאב בדבר הסב"ה (הגרי"ב). ועי' רש"ש שהעיר דמהתוס' כאן מוכח דגרסי והטמא. וע"ע מלפה איתן וקדשי דוד: ג) מן החיטין ומן האורז (כ"ה בתשניות): ד) כ"ל ואדם (ש"מ): ה) כשנפלה (ש"מ): ו) המבטל ונהיה כמוהו ונקרא בשמו (*ש"מ): ז) כ"ל הויא היובא אלא באידך וכן בנותר כו' (שמכ"י וב"ש): ח) דאיסור (ש"מ): ט) רוב (ש"מ): י) בפסח שהכתוב קבעו חובה כדכתיב בערב תאכלו מצות, ואי נותן כו' (כ"י"ר): יא) בס"י איבא (הגרי"ב): יב) ר"ל בגלולה אחת (ח"מ): יג) כבראשונה פטור שמא (רד"ו הלוי): יד) זיתים מאיסור השני ובללן (ק"ד ועו"ש וכע"ז בח"מ). ומדברי הל"ק נר' דגרים כלפנינו וכ"ל דהנך ד' זיתים הם מב' איסורין עיי"ש: טו) כ"ל ופטור (ש"מ): טז) כ"ל ההיא (צ"ק): יז) כ"ל לההיא (צ"ק): יח) כ"ל דכיון (ש"מ): יט) גי' ש"מ בטיל ליה לדם. ומכאן עד סה"ד ליתא שם עי' באות שאח"ז: כ) כ"ה בש"מ. וכתבה"י ליתא אלא רק הליון של תה"ד. ותיבות ומשרבו המים אינו מובנות. ועי' פסקי ר"ד:

שיטה מקובצת

הפיגול והנותר בו'. פ"ה מית מזה כו' עד שיר מנחה. ולא"ת

כדפי', מ"מ כל התראה והתראה בשעתה הויא התראת ספק כדפי', ודמי לההיא דהכה את זה וחזר והכה את זה. והשתא ניחא לפי' דא"ל שהמעט מתבטל לגמרי והוי כמאן דליתיה. ולא"ת אכתי מאי אריא דמיפטר מטעם דמיעוט בטל ברוב, תיפוק ליה דאין כאן שיעור דאפילו לא נתבטל איפטר מטעם התראת ספק כיון דתמרה בו משום איסור אחד בשתי אכילות ואין יודע באיזה אכילה אוכל כשיעור מאותו איסור שמתרה בו דכיון שאינו אוכל באכילה אחת כי אם שני זיתים מתני האיסורים אם הרוב נותר מ"כ ליכא מית מפיגול וכן בשניה, וא"כ אפילו אם המיעוט [לא] בטל ברוב הוא התראת ספק כדפי'. וי"ל דמיירי כגון שאכל אכילה שניה בתוך כדי אכילת פרס (בראשונה) [מראשונה] וא"כ אם לא היה בטל ברוב היה המיעוט שנתפגל באכילה ראשונה מצטרף עם הפיגול שבאכילה (ראשונה) [שניה] וכבמית מפיגול בשתי אכילות היה מתחייב משום פיגול וא"כ אין כאן התראת ספק כיון שחוב הפיגול מאכילה ראשונה הוא"ל ואינו בטל ברוב מפיגול היה מתרה בו, אבל כי אתרינן דתבטל המיעוט ברוב א"כ לא שייך שם ליקוי ואין מתחייב שום חיוב כלל מהתראתו אל פיגול באכילה ראשונה אם הנותר רוב ולהכי הוי התראת ספק כדפי'. ה"נ וי"ל דמשכחת לה דאפילו דחוקים זה מזה יותר מכדי אכילת פרס מ"מ צריך לומר דתבטל המיעוט ברוב דאם לא נתבטל א"כ יתחייב ממה נפקא באכילה ראשונה או בשניה, לפי שיש לפרש דמיירי כגון שיש ג' זיתים מכל אחד ואחד ונבלע לגמי אכילת פרס דאם אכל ב' זיתים מכל אחד ואחד ונבלע בקערה אחת ואכלן ומ"מ לא יהא רוב מן האחד ומבטל את חבירו הילכך לא ידעינן בהאי איסורא אם יש עליו שם פיגול או שם נותר דאיסורין מבטלין זה את זה לפטור [טו] מטעם התראת ספק כגון דאכל בשתי פעמים בכדי אכילת פרס ובאכילה ראשונה התרו בו משום פיגול שמא נותר רבה ולא שפיר מתרי ביה ובשניה כשהתרה משום נותר שמא פיגול רבה ולא שפיר מתרי ביה ואי משום דכבר התרה בו משום פיגול מאכילה ראשונה ואמרינן בקדושין (דף עז.) דבעל חמש אלמנות חייב משום אלמנת ראובן ואלמנת שמעון ובחדא התראה מיירי דאי בשתי התראות אפילו באלמנה אחת נמי חייב דהתראות מחלקות אלמנת כיון דעסיק בביאה ומתרה בו בתחילה הוה התראה לכל אחת ואחת וה"ג הרי עסוק כל שעה באכילה ותועיל לו התראה ראשונה לא דמי שאני הכא דנראה כחוזר בו מהתראה ראשונה כשחוזר ומתרה בו משום נותר וכאילו אמר לו לא על פיגול אתה אב אלא על נותר ואם תאמר והא תנן במעילה בפ' קדשי מזבח (דף יז.): הפיגול והנותר אינן מצטרפין זה עם זה מפני שהם ב' שמות ואמר בגמרא ל"ש אלא לטומאת ידים דמדרבנן אבל לענין אכילה מצטרפין דתניא ר"א אומר לא יאכל כי קדש הם כל שבקדש פסול בא הכתוב ליתן לא תעשה על אכילתו וי"ל דהתם בדלא מערב אבל הכא דמערב בטל דאיסורין מבטלין זה את זה מ"מ הכא נלקות משום פיגול או נותר קאי אבל התם מיירי לעבור עליו משום כל שבקדש פסול ועוד התם נהי דאיסורא איכא מלקות ליכא משום דהוי לאו שבכללות כדאי' בפסחים (דף כד.): **מתיב רבא עשה עיסה מן החטין.** תימה דלא מקשה ליה [כפ"א מה"ד] [1] **אלא מין בשאינו מינו בטעמא כו'.** [2] תימה דבהקומץ רבה (מנחות דף כג.): פריך מהיכא דתבלה בקנלה למ"ד בתר מבטל אזלינן מאי קא מדמי אההיא [טז] דבתר בטל או בתר מבטל אזלינן שהטעם שוה אההיא [יז] דתבלה בקנלה שאין הטעם שוה כיון [יח] שיש בתבלין טעם מלה ראוי לגלות בו ידי חובתו כדאמרינן הכא אם יש בו טעם דגן חייב בחלה ואדם יוצא בה ידי חובתו בפסח ובכל התורה כולה קי"ל דטעם כעיקר ואין להקשות אהך דשמעתין מהא דאמר בערבי פסחים (פסחים דף קטו.) לא לכרוך אינים מצה ומרור בהדי [הדדי] דלמא אתי מרור דרבנן ומבטל מצה דאורייתא [3] דהתם חוזק המרירות הוא דמבטל טעם מצה אבל אם אוכל הרבה שרי:

שיטה מקובצת (המשך)

אמת בתוהה אכילה אין בו כשיעור מאותו איסור בשמא (מאותו מיעוט) [אותו] שמתרה בו [הוא מהמיעוט], והשתא בכל אכילה מיפטר מטעם התראת ספק לפי שאין יודע איכן הוא המיעוט והילכך כי מתרה בו באכילה ראשונה משום פיגול, שמא בההיא אכילה הנותר רבה על הפיגול ומבטלה ממנו דלויתיה, וכן כי מתרה בשניה משום פיגול איכא למימר הכי, ואע"ג דממה נפקא לחדא מייניהו עבר משום פיגול דאי דאשונה רוב נותר מ"כ שניה רוב פיגול ואי שניה רוב נותר מ"כ ראשונה רוב פיגול ואמאתמא דוחלי עבר משום פיגול ונענין ביסוי אינו כן. שאפילו נפל דם לתוך מים מייב לכסות, שאע"פ שבטל ונדחה ראשון ראשון, אפ"ה כשהגיע וכבה עד שנהפכה מרגלית המים לדם, חזר דם הבטל ונעורר ומשוב דם, ולא אמרי' הואיל ונדחה ידחה, שאין מוכת דימוי אלא מצות (חולין פז:):

נוסחאות רש"י כת"י

אין דם מבטל דם. דמין במינו לר' יהודה לא בטיל ואפילו טיפה לתוך כלי גדול אע"פ שאילו היה דם הפסול מים אין דם הכשר ניכר בהן אפילו הכי כשר לזריקה: **נתערב בדם הפסולין.** כגון בדם שנשחט חוץ לזמנו: **ישפך לאמה.** ולא אמרינן דוחלין אותו כאילו הוא מים ואם דם הכשר מעורב בהן ומיכר בהן חיזוק וכן בדם התמצית. ונעשית דמ"ק וכ' אלעזר מפרש בגמ': **ואם לא נמלך ונתן כשר.** ואפילו נמ"ק, דטעמא דלכתחילה לא משום גזירה בעלמא היא דילמא אתי לאכשורי דם פסולין לזריקה בעזיהו וכן דם התמצית ומלאוריינתא דם התמצית לא חזי לכפרה דתמיכ כי נפק הכשר בדם היא ואני נתתיו לכם על המזבח לכפר דם שהנפש יוצאת בו אינו מכפר ושאין הנפש יוצאת בו אינו מכפר: **לא שנו.** דאם יש בו מרגלית דם כשר ואע"ג דרובא מים: **אלא שנפלו מים לתוך דם.** דקמא קמא בטל הילכך כל כמה דאיכא מרגלית דם כ"ש לא נפל ליה אם) דם ומשכרו המים לבטל מרגלית דם בטל לו: **אבל נפל דם לתוך מים לתוך דם.** הדם ומשכרו בו המים אע"פ שיש לו מרגלית דם בטל דם: **ונענין ביסוי אינו כן.** שאפילו נפל דם הטוף לתוך מים אם יש בו מרגלית דם חייב לכסות ולא אמרי' קמא קמא בטל ליה: **לפי שאין דיחוי במצות.** דאע"פ שנדחה טיפה לאמה שנפל לתוך המים ולא היה מרגלית דם בטל ליה